

Autoři:

Vlčková, Lojdová, Lukas, Mareš, Kohoutek

Poster

Název příspěvku (posteru, symposia) v ČJ *

(max. 150 znaků vč. mezer)

Moc ve školních třídách studentů učitelství: souhrnné výsledky projektu GAČR

Název příspěvku (posteru, symposia) v AJ *

(max. 300 znaků vč. mezer)

Power in Classess Taught by Student Teachers:Summarizing Research Results

Klíčová slova v ČJ *

(max. 100 znaků vč. mezer; slova uvádět malými písmeny a jednotlivá slova oddělovat středníkem)

moc ve školní třídě, smíšený výzkum, studenti učitelství, učitelské praxe

Klíčová slova v AJ *

(max. 100 znaků vč. mezer)

power in the classroom, mixed methods design, student teachers, teaching practice

Cíle v ČJ *

max. 600 znaků vč. mezer)

Cílem výzkumu bylo popsat, jaké podoby nabývá moc ve školních třídách na druhém stupni českých základních škol, v nichž vybraní studenti učitelství realizují svoji dlouhodobou učitelskou praxi. Zajímali jsme se o to, jakým způsobem se mocenské vztahy utvářejí, jakým způsobem se na jejich podobě vybraní studenti učitelství i jejich žáci podílejí a jak podobu moci ve třídě obě strany reflektují.

Cíle v AJ *

(max. 600 znaků vč. mezer)

The aim of the project is to describe in detail how power is negotiated, used, and perceived by student teachers and their pupils on the level of lower secondary schools (ISCED 2A) whom the student teachers teach during their one semester long teaching practice.

Teoretická východiska v ČJ *

(max. 1000 znaků vč. mezer)

Moc lze charakterizovat jako potenciál ovlivňovat postoje a jednání druhých osob, takže do značné míry představuje jádrovou oblast výukového procesu. Zároveň je fenomén moci reciproční, což znamená, že mocí učitel disponuje jen tehdy, pokud mu ji žáci skutečně připisují. Moc tedy odpovídá interakčnímu charakteru výukového procesu a skrze ni můžeme porozumět tomu, co se mezi učiteli a žáky ve školní třídě odehrává.

Teoretická východiska v AJ *

(max. 1000 znaků vč. mezer)

Power can be defined as a potential to affect attitudes and acts of others and as such it presents a core area of the teaching process to a considerable extent. Simultaneously, the phenomenon of power is characterised by its reciprocity, which means that a teacher has the power only when their students really attribute it to them. This is the reason why power responds to the interactive character of the teaching process and taking this into account, the process between teachers and pupils in a class could be better understood.

Metodologie v ČJ *

(max. 600 znaků vč. mezer)

Uchopit komplexní fenomén moci jsme se pokusili skrze smíšený výzkumný design. Položili jsme si základní výzkumnou otázku: Jak probíhá proces vyjednávání moci mezi studenty učitelství a jejich žáky ve vyučování na druhém stupni české základní školy v průběhu dlouhodobé pedagogické praxe? Kvalitativní část je postavena na videozáznamech výuky osmi studentů učitelství v průběhu jednoho semestru, na polostrukturovaných rozhovorech s těmito studenty a na denících, které si psali v průběhu praxe. Kvantitativní data vnáší do naší studie výsledky dotazníku Báze moci: verze pro studenty učitelství distribuované žákům v osmi třídách studentů učitelství z našeho výzkumného vzorku.

Metodologie v AJ *

(max. 600 znaků vč. mezer)

To deal with complex phenomenon of power, a design of mixed methods research was applied. The main research question was: How does a process of power negotiation take place between student teachers and their students in classes in Czech lower secondary schools during their long-term teaching practice? The qualitative part was based on video-studies of eight student teachers' teaching in the course of one semester, on semi-structured interviews with these student teachers, and on reflective diaries that were written by these student teachers during their teaching practice. Quantitative data bring results of the Power Bases: Version for Student Teachers questionnaire into our study. This questionnaire was distributed to the students from eight classes where the student teachers from our research sample were teaching

Závěry v ČJ *

(max. 600 znaků vč. mezer)

Studenti v našem vzorku postupně přecházejí z posluchárny za katedru. Součástí tohoto přechodu jsou příběhy prvních zkušeností s uplatňováním moci ve školní třídě. Přestože se jednotlivé báze moci překrývají, výsledky strukturujeme do příběhové linky bází moci. Nejprve popisujeme moc legitimní, jež je ilustrována na vstupu studenta učitelství do nové role učitele. S legitimní moci úzce souvisí moc donucovací, neboť donucování předpokládá legitimitu toho, kdo donucuje. Na donucování nahlížíme skrze takzvané miniscénáře. Protikladem k donucování je moc odměňovací. Ukazujeme podoby odměňovací moci a situace odměňování. Moc postavenou na didaktických dovednostech a odborných znalostech odkrývá kapitola věnovaná expertní moci. Moc referenční je postavena na vztahu studenta učitelství se žáky.

Závěry v AJ *

(max. 600 znaků vč. mezer)

The students in our sample gradually proceed from faculty to their teacher's desk in their classrooms. Firstly, legitimate power is described. This kind of power is illustrated on an entry of a student teacher into their new role of being a teacher. The legitimate power is closely related to coercive power because coercion assumes legitimacy of the individual who coerces. The coercion is viewed through its typical forms in a school class, which can be described with a relatively established communication structures mini-scenarios. A contradiction to the coercion is reward power, whose forms make the other side of the coin. Forms of reward power and situations of reward are

presented. The power based on teaching skills and knowledge of the school subject is a focus of the chapter devoted to expert power. Reference power is built on the relationship of a student teacher with their students.

Bibliografie *

(max. 1000 znaku vč. mezer)

Foucault, M. (1980). *Power/knowledge: Selected interviews and other writings, 1972–1977*. New York: Pantheon Books

Kaščák, O. (2006). *Moc školy: o formatívnej sile organizácie*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis

McCroskey, J. C., & Richmond, V. P. (1983). Power in the classroom I: Teacher and student perceptions. *Communication Education*, 32(2), 175–218.

Moscovici, H. (2007). Mirror, mirrors on the wall, who is the most powerful of all? A self-study analysis of power relationships in science methods courses. *Journal of Research in Science Teaching*, 44(9), 1370–1388.

Poznámky